

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Summula Casuum Conscientiæ

In Qva Agitur De Præceptis Ecclesiæ, De Officio Confessarii, Ac De
Censuris

Petrus <a Sancto Josepho>

Coloniæ Agrippinæ, 1652

Articulus III. De quinto, & sexto effectu excommunicationis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41572

pellentes, sed etiam sepeliri mandantes incurrere maiorem excommunicationem, alios verò nequaquam.

At unde tamen qui funus comitantur ad sepulturam, incurrunt minorem excommunicationem, ob participationem cum non tolerato. Quamvis autem aliqui existiment, eam quoque incurri a sepelientibus, & mandantibus, probabilius est quoad illos, minorem hanc excommunicationem, in maiorem, quam incurrunt, fuisse commutatam.

ARTICVLVS III.

De quinto, & sexto effectu excommunicationis.

Quintus effectus est, reddere excommunicatum inhabilem ad beneficia Ecclesiastica. Quo fit ut non modo collatio beneficii ipsi facta, sed etiam illius electio, vel presentatio, & confirmatio sint invalida. Item ut neque per resignationem, neque per commutationem, beneficium valide obtinere possit.

Hoc autem habet locum 1. siue excommunicatus sit vitandus, siue non 2. etsi excommunicatus ignoret se censura ligatum; quia ignorantia non reddit habilem, nisi à culpa excuset. Non tamen istam inhabilitatem contrahit, qui à parte rei non est excommunicatus, esto sententia excommunicationis secundum allegata, & probata in eum lata fuerit. Quia pena illa non imponitur excommunicationi putatæ, sed veræ.

Nota 1. ex parte conferentis validam esse collationem beneficii, non excommunicato factam. etsi post a ille sit excommunicatus, quando beneficium acceptat. Verùm cum excommunicatus nullum ius vel ad beneficium, vel in beneficio acquirere possit, talis acceptatio, meo iudicio, non est

est valida, adeoque obienta absolutione reuocari debet.

Nota 2. ex aliquorum sententia, collationem beneficii excommunicato factam postea per solam absolutionem ab excommunicatione reualidari; ita ut si absolutus beneficium acceptet, valeat acceptatio sine noua collatione. Verum cum iura eiusmodi collationem irritent, perinde est ac si nunquam facta esset, adeoque necessario renouari debet.

Nota 3. eum qui post beneficium legitime adeptus, labitur in excommunicationem, non eo ipso excidere titulo, & possessione talis beneficii. Imò ut sic, non priuari ipso iure fructibus illius, adeoque non teneri ante sententiam eam se abdicare, ut Theologi communiter tradunt.

Dico *ut sic*, in quantum scilicet præcisè est excommunicatus, nam si præterea officium non persoluit per se, vel per alium, certum est eum hoc titulo, teneri ad restitutionem fructuum, sicut quemlibet alium. Quod verum puto, etsi per ipsum non stet quin absoluaatur, nisi forte quando absolutio per summam iniustitiam ei denegatur.

Vnde existimo canonicum excommunicatum, qui ob prohibitionem Ecclesie choro non assistit, non habere ius recipiendi distributiones, quamuis per ipsum non stet, quin ab excommunicatione absoluaatur. Quin addo, si canonicus sit denunciatus, & vitandus, eum non lucrari distributiones, etsi choro intersit: & similiter capellanum non toleratum, Missas celebrantem, non posse percipere partem stipendii quæ respondet sacrificio, ut offertur in persona Ecclesie, & habet effectum ex meritis illius.

Nota 4. licet excommunicatus non priuetur ipso iure fructibus beneficii, illis tamen per sententiam priuari posse nisi resipiscat, imò & ipso beneficio. Quod si postea constet, excommunicationem fuisse iniustam defectu causæ, poterit excommunicatus in foro

foro externo, repetere fructus quibus priuatus fuit, idque vel ab iis quibus applicati fuerunt, vel ab ipso iudice à quo iniuste damnatus fuit.

Si verò iudex bona fide, secundum allegata, & probata iudicauit, ille non tenetur in foro conscientiz ad restitutionem fructum, vel ad interesse damni inde sequuti. Tenentur tamen falsi testes, qui per iustitiam fuerunt causa damni.

Nota 5. ex communi sententia, collationem pensionis clericalis factam excommunicato, inualidam esse. Quod puto debere intelligi de pensione merè spiritali, quæ scilicet datur clerico propter officium spirituale, v. c. Coadiutori Episcopi, aut Parochi, & similibus. Hæc tamen sententia non caret difficultate, cum nullo iure probetur, & aliunde quod afferatur de beneficiis, ad has, pensiones extendi non debeat; cum propriè non sint beneficia.

Vnde si agatur de pensione mixta, quæ nimirum et si detur clerico, non tamen propter officium spirituale, qualis est illa quæ datur in sustentationem, Parocho seni beneficium resignanti, adhuc probabilius est, excommunicatum eiusmodi pensionis capacem esse.

Quod verò attinet ad pensionem merè laicam seu temporalem, quæ etiam laico propter aliquod temporale obsequium dari solet, dubitari merito non potest, quin excommunicatus illius sit capax.

Sextus effectus est, priuari omni externa iurisdictione Ecclesiastica: ita quidem vt si excommunicatus sit vitandus, nullus eiusmodi actus ab eo validè fiat, nisi fortè in locis vbi illius excommunicatio ignoratur. Ibi enim verisimile est Ecclesiam, boni publici causa, defectum iurisdictionis in eo supplere: si tamen sit toleratus, actus iurisdictionis ab eo facti valeant, quamdiu contra illum non excipitur; esto prauiter peccet contra prohibitionem Ecclesiæ, sua potestate vtendo, nisi id fiat in favorem aliorum, & ab iis requisitus.

Hinc Episcopus excommunicatus inualidè excō-
municat, beneficium confert, dat facultatem absol-
uendi a peccatis, &c. si non sit toleratus. Imo tunc
predicta ab illius Vicario Generali validè præstari
nequeunt, quia censetur eadem persona. At si tolé-
ratus est hæc omnia validè præstat, nisi contra illum
excipiatur.

Quod addo, quia etsi possimus cum toleratis com-
municare, eorumque iurisdictionem admittere, sic-
que eorum actus valere debeant, non tamen ad hoc
tenemur. Vnde si Superior excommunicatus velit te
excommunicare, potes contra eum excipere, ob ex-
communicationem qua ligatus est, & eatenus illum
tanquam illegitimum iudicem repellere. Verùm vt
tua hæc exceptio valeat, teneris exprimere speciem
excommunicationis, & autorem à quo lata est, item-
que intra octo dies eam probare.

Similiter cùm electio sit actus iurisdictionis, si nō
tolerati aliquem eligunt ad beneficium, talis ele-
ctio irrita est, & nullius valoris. Nisi excipias ele-
ctionem summi Pontificis, quam etsi à Cardinalibus
excommunicatis factam, valere iura statuunt.

Quòd si cum electoribus aliquis non toleratus
conueniat, suffragij illius ratio nulla habenda est. Si
autem electores eum sponte admittunt, talis electio
vel ex se irrita est, vel certè à confirmatore reici, &
irritari potest.

Verùm si tolerati ad electionem concurrant, ea ex
se valida est: ille tamen ad quem spectat electionem
confirmare, potest si velit, contra eos excipere, & e-
lectionem ab iis factam non admittere.

Rursus etsi præsentatio facta à non tolerato, nul-
lum tribuat ius ad beneficium, si tamen Episcopus
præsentato tale beneficium conferat, valida est col-
latio. Quòd si collator vitium præsentationis igno-
rabat, potest si velit, cognita veritate, collationem
rescindere.

Si vero præsentās est toleratus, collatio valida est,
& li-

licita Potest tamen Episcopus eiusmodi praesentationem non admittere. Quia etsi possumus cum toleratis communicare, non tamen tenemur.

Parochus excommunicatus siue toleratus, siue nō. valide assistit matrimonio, si non repellatur; quia non assistit vt iurisdictionem exercens, sed vt testis. Valide etiam, si sit toleratus dat alteri licentiam assistendi, secus si non sit toleratus, quia talem licentiam concedere est actus iurisdictionis.

ARTICVLVS IV.

De septimo effectu excommunicationis.

SEPTIMVS effectus est priuare excommunicatum fidelium conuersatione. Quod ita intelligitur vt excommunicatus etiam toleratus, peccet propria sponte, & sine necessitate communicando cum alijs. vt liceat fidelibus communicare ciuiliternon excommunicato tolerato, non autem cum viuendo.

Nota 1. excommunicatum communicantem cum fidelibus in actionibus humanis plerumque nō nisi mortaliter peccare. Idem dic de fideli qui quoad diuina communicat cum non tolerato. Qui tamen frequenter cum illo conuersatur, extra casus permittitur, videtur reus peccati mortalis: quamuis adhuc qui non nisi venialis eum damnent, per se loquendo, secluso contemptu, & scandalo.

Nota 2. conuersantem cum excommunicato vitando, incurrere minorem excommunicationem: imō peccare mortaliter, & maiorem excommunicationem incurrere, quando communicat in crimine criminoso, id est quando scienter, & notabiliter participat in crimine, propter quod aliquis fuit excommunicatus, & denunciatus, vt si det illi consilium non reuocandi, non dimittendi concubinam, &c.

Nota 3. prohibitū esse communicare cum excommunicato vitando in casibus hoc versu cōprehensis.